

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Om Sandhed, Storhed og Skiønhed

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Sandhed, Storhed og Skiønhed", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 17. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1817_312_2-txt-shoot-idm103.pdf (tilgået 30. juni 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Om Sandhed, Storhed og Skønhed.

Hvem føler det ikke, at vi i disse tre Ord have nævnet Alt hvad Menneskets Hu herved kan staa til, Alt hvad der nogensinde er attraaet, lovsjunget og forgudet, Alt hvad der af noget Væsen kan eies og begribes! Hvem kiender noget til Historien, og veed ikke, at hvor ulige end de Forestillinger vare, man gjorde sig ved hine Ord, saa udtrykde de dog hvad man attraaede, saa skattede man sig dog lykkelig ved at eie, ja følte sig endog oplivet og ophøiet ved at skue og tilbede hvad man agtede for stort og skønt; og elskede man ellers ikke Sandhed, saa maatte man dog ønske at Besiddelsen var sand: *usvigelig* og *varig!* Naar vi da spørge, hvad dog Storhed og Skønhed og Sandhed monne være, hvor de findes, og hvorledes de kan faaes og beholdes? da gjøre vi Spørgsmaal som giennemgribe og giennemtone den hele Menneske-Slæggt, Spørgsmaal hvorpaa alle 18Tiders Viismænd have grublet, ja Spørgsmaal, som selv de, i hvis Tanker de aldrig kom, stræbde giennem deres hele Liv at løse. Ere disse Spørgsmaal da forfængelige, er der *intet ubetinget* Sandt og Stort og Skønt, beroer det Alt paa vilkaarlig Belysning og Forbindelse, da er ikke blot Alt under Solen, men Alt hvad tænkes kan forfængeligt, Alt et forfængeligt Spil som Ingen spiller, en Skygge hvortil intet Legeme svarer, da er Alt umueligt. Dog, ved at see og sige dette, see og sige vi med det Samme, at det umelig kan saa være, at det kun er Beviis paa en Ligegyldighed og Sløvhed, som maae forbause og forfærde hver levende Sjæl, naar Menneskens Børn, uden selv at mærke det, fornægte hvad de selv bevise og stadfæste med hvert Ord de tale, naar selv Viismænd, til hvis Ord de lytte, forkynde høit, hvad kun i Daare-Kisten er en Trøst, at Alting er i Grunden Galenskab og Selv-Modsigelse, at *Sandhed selv* har ingen Kiendemærker, Storhed ingen Maalestok og Skønhed ingen Grund! Hvem føler Gnist af *Sandheds-Kiærlighed* i Barmen, hvem glødede ved Syn af Fortids Storhed, hvem rørdes inderlig af Kiærlighed til hvad han ei formaaede at nævne, og gruer, blegner, gyser ikke, naar han eftertænksom kiger ind i vore Dages Vidskab for at finde Rede i sig selv, og seer at det er Summen af den iiskolde, trøstesløse Viisdom at man skal nøies med sit Vilderede og fremfor Alt kun *ikke troe*, at det Faste, det Ubetingede og Evige er andensteds at finde end i vor Indbildning, altsaa i *Grunden ingensteds*, thi i hvad der, som vi, indskrænkes og omskiftes, fremkommer og forsvinder, *der er dog umelig det Uforanderlige, Ubetingede og Evige selv*, men kun dets Billede og Skygge! Hvem veed det ikke, at siden Fædres faste, eenfoldige Troe paa Bibelen forsvandt, og siden Kant og Herder i al Uenighed enedes om at trodse *Modsigelsens Grundsætning*, og gjøre det til Fornuftens Bedrift at undergrave sig selv, at omhugge, som man kaldte det, *Dogmatismens*, men som unægteligt er, Vishedens og Sandhedens Eeg, at fra den Time af er det *Selv-Modsigelse*, som under afvexlende Navne og Skikkelser, har anmasset sig Viisdoms og Sandheds Lærestol, og maa, hvis ikke Sandheds-Kiærlighed, den levende, dybe og kraftige, kan atter opvaagne, og bortaande det Blændværk, som skjuler den tomme, bundløse Afgrund for de Dødeliges Øine, inddysse dem i en magnetisk Søvn, hvori de drømme om Lys, medens et ægyptisk Mørke, som man *med 20Hænderne kan føle*, omleirer og opfylder dem! Jeg spørger ei: hvo veed det ikke? fordi jeg jo alt for godt veed, at hardtad Ingen vil vide det er saa, men fordi det er saa unægteligt, at man maa have glemt al Vidskab, for ikke at vide det, og bogstavelig gaae fra Forstanden, naar man hører det beviist, uden at ville tage mod Overbeviisning. Jeg taler ikke heller herom, fordi jeg rimeligviis kan haabe at overbevise nogen levende og inderlig derom, thi de Døve høre jo ikke, saalidt som Iis opflammes, og for døve Øren har jeg talt, paa Iis udgydt mit Hjertes Luer nu saalænge, at kun fordi jeg haaber det Urimelige, har Haab til ham, som kan gjøre det for Mennesker umuelige mueligt, og opvække Døde, kun derfor taler jeg, og overlader Sandhed selv, som Ordets Eiermand, at styre og bestemme Ordets Vei og Virkning.